

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов

« 29 » 12 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФОРМАТИ РЕПОРТЕРСЬКИХ ПРОЕКТІВ: СПЕЦІАЛЬНИЙ РЕПОРТАЖ

для студентів

спеціальності 061 Журналістика
освітнього рівня другого (магістерського)
освітньої програми 061.00.01 Журналістика

Київ – 2020

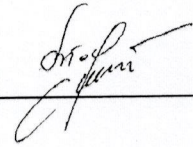
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Проголосив № Р597/20
Гессен
(підпис) (прізвище, ініціал)
« » 2020 р.

Розробники: Лісневська А. Л., канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри журналістики та нових медіа, Бикова О.М., кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики і нових медіа

Викладачі: Бикова О.М., кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики і нових медіа

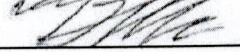
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики і нових медіа

Протокол від 9 вересня 2020 року №1

Завідувач кафедри журналістики і нових медіа  В.О. Гандзюк

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

____.____. 2020 р.

Гарант освітньої програми  М.С. Васьків

Робочу програму перевірено

____.____. 2020 р.

Заступник директора Інституту журналістики  (Росінська О.А.)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” ____ 20__ р., протокол № ____

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета і завдання навчальної дисципліни	5
3. Результати навчання за дисципліною.....	5
4. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
5. Програма навчальної дисципліни.....	8
Змістовий модуль I.....	8
Змістовий модуль II	8
6. Контроль навчальних досягнень.....	10
6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.....	10
6.2. Плани практичних занять	10
6.3 Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання.....	12
6.4. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.....	13
6.5. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.	13
6.6. Шкала відповідності оцінок.....	13
7. Навчально-методична картка дисципліни.....	14
8. Рекомендовані література	15

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	Денна	заочна
Формати репортерських проєктів: Спеціальний репортаж		
Вид дисципліни		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг годин	60	
Курс	5	
Семестр	10	
Обсяг кредитів	2	
Аудиторних	16	
Модульні контрольні	4	
Семестровий контроль	15	
Самостійна робота	25	
Форма семестрового контролю	комплексний іспит	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча навчальна програма з дисциплін «Спеціальний репортаж» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою журналістики та нових медіа на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану для цієї спеціальності денної форми навчання. Програму укладено згідно вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинні опанувати студенти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Спеціальний репортаж», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета курсу – ознайомити з етапами розвитку, форматними рисами та технологією виробництва спеціального репортажу – від задуму репортажного формату, відповідності мети та резонансної події до втілення через особливості зйомки та монтажу, сформуванню умінь застосовувати набуті знання у практичній діяльності.

Завданнями курсу є :

- поглиблення теоретичних знань студентів щодо завдань та умов створення сучасного спеціального репортажу;
- ознайомлення з особливостями роботи тележурналіста над створенням спеціального репортажу на всіх етапах;
- формування навичок створення спеціального репортажу, роботи журналіста із специфікою створення спеціального репортажу;
- ознайомлення з технологією підготовки, зйомки, розшифровки матеріалів та монтажу спеціального репортажу.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Вивчивши дисципліну «Спеціальний репортаж» студент знатиме

- 1) специфіку спеціального репортажу;
- 2) методи збору інформації та їх опрацювання для спецрепортажу;
- 3) стиль зйомки та методи відтворення реальності у спецрепортажі;
- 4) особливості роботи журналіста та зйомки в кадрі та у прямому ефірі;
- 5) специфіку роботи журналіста над композицією спецрепортажу

Студент вмітиме:

- 1) сформулювати ідею і концепцію майбутнього спецрепортажу, створити сценарну заявку та обґрунтувати інформаційний привід;
- 2) збирати інформацію для визначеного журналістського формату, знайти сценарний хід та скласти ескізний синопсис;
- 3) працювати з експертами та героями спецрепортажу;
- 4) написати, начитати, озвучити і змонтувати закадровий текст;
- 5) підготувати, записати і змонтувати (скласти монтажний план) лайв епізоди;
- 6) використовувати інструменти створення репортажного відеоконтенту та поширення його в інтернет-середовищі.

У результаті вивчення курсу студенти набувають наступні **компетентності**:

загальні:

- **Здатність до комплексного розв'язання проблем.** Здатність до виокремлення проблеми, дослідження її, окреслення етапів для роботи у подальшому, уміння знаходити ідею, вибрати та оцінити її, спланувати вирішення, залучати людей до її вирішення та діяти – ЗК-1
- **Здатність до креативності.** Відкритість до нових знань, ідей і технологій; здатність продукувати нестандартні ідеї, творчо підходити до вирішення проблеми чи виконання завдань – ЗК-3.

- **Здатність до когнітивної гнучкості.** Здатність розуму швидко перемикається з однієї думки на іншу, а також обмірковувати кілька речей одночасно – ЗК-10.

фахові:

Знаходити відповідні теми та ракурси, враховуючи поточні події та контекст. Здатність знаходитись у контексті подій; уміння здійснювати моніторингову діяльність; знати характеристики різних ЗМІ; здатність створення матеріалів на основі аналізу потреб медіаринку; здатність формувати інформаційний контент за різними напрямками журналістської діяльності: теле-, радіо, преса, мультимедіа – ФК-2.

Організовувати та планувати журналістську роботу. Здатність до планування медіапроцесу; дотримуватись часових вимог до подачі матеріалу (дедлайн); працювати у нестандартних умовах, непередбачуваних ситуаціях; уміти налагодити комунікацію у різних соціальних групах; дотримуватись бюджету; володіти основами психологічної безпеки; володіти технологіями цифрової безпеки; володіти навичками роботи журналіста в екстремальних умовах; уміти застосовувати критичне мислення та технології медіааналізу в умовах інформаційних війн – ФК-3.

Оперативно збирати інформацію. Мати глибокі базові знання з різних галузей; спеціалізовані знання з окремої галузі; дотримуватись балансу думок; вміти працювати з джерелами; взаємодіяти з аудиторією – ФК-4.

Виявляти основну/необхідну інформацію. Здатність до виокремлення новини (факту); володіння інструментарієм перевірки інформації; здатність до вибору інформації на основі релевантності; вміти створювати матеріал для різних медіаплатформ; вміти інтерпретувати контент; володіти основними принципами теорії інтерпретації, необхідними для моделювання події розуміння (співрозмовника, тексту, масової аудиторії) – ФК-5.

Подавати інформацію у відповідній журналістській формі. Володіння комунікативними навичками (висока мовна компетенція); володіння навичками

візуальної комунікації; володіння навичками створення текстів у різних жанрах; вміти поєднувати візуальні та текстуальні контенти; використання сучасних інформаційних технологій – ФК-6.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт			
		Усього	Аудиторні		Самостійна Робота
			го	лекції	
Змістовий модуль I. Особливості роботи над спеціальним репортажем					
1.	Тема 1. Особливості спеціального репортажу та його види	10	2	2	6
2	Тема 2. Методи збору та обробки інформації для створення спецрепортажу	10	2	2	6
Модульний контроль		2			
Разом		22	4	4	12
Змістовий модуль II. Технології створення основних форматів спеціального репортажу					
3.	Тема 3. Спеціальний репортаж резонансної події	10	2	2	6
4	Тема 4. Спеціальний репортаж як формат висвітлення проблемної теми	11	2	2	7
Модульний контроль		2			
Разом		23	4	4	13
4.	Підготовка до семестрового контролю	15			
Усього		60	8	8	25

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I.

Особливості роботи над спеціальним репортажем

Лекція 1. Особливості спеціального репортажу та його види (2 год)

Особливості телевізійного спецрепортажу як специфічного медіапродукту.

Процес трансформації спеціального репортажу.

Різновиди спецрепортажу. Специфіку екранного втілення журналістських матеріалів. Тематика та форматність сучасних спецрепортажів на різних медіаплатформах.

Суперечливість існування телевізійного спецрепортажу в практиці журналіста сьогодні.

Від спецрепортажу в новинах до телепрограми (репортажний метод у документальному фільмі).

Жанр телевізійного спецрепортажу в інвестигативній журналістиці.

Література:

Основна: 1-8.

Додаткова: 9-10, 13, 15-17.

Семінар 1. Особливості спеціального репортажу та його види (2 год)

Література: 2, 7, 10.

Основна: 1-8.

Додаткова: 9-10, 13, 15-17.

Лекція 2. Методи збору та обробки інформації для створення спецрепортажу (2 год)

Ретельного визначення та вивчення теми. Дослідження теми спецрепортажу, пошук джерел інформації. Вивчення документальної бази джерел інформації щодо теми спецрепортажу.

Людина як джерело журналістської інформації. Пошук героїв та експертів. Збір архівних матеріалів (в тому числі для відеоряду).

Державні організації як джерела інформації. Пошук офіційних коментарів.

Аналітичний метод узагальнення фактажу.

Спостереження та експеримент в екранній дії та композиції спецрепортажу.

Література:

Основна: 1-8.

Додаткова: 11-16, 18-19.

Семінар 2. Методи збору та обробки інформації для створення спецрепортажу (2 год)

Література:

Основна: 1-8.

Додаткова: 11-16, 18-19.

Змістовий модуль II.

Технології створення основних форматів спеціального репортажу

Лекція 3. Спеціальний репортаж резонансної події (2 год.)

Спецрепортаж – відгук на резонансну подію будь-якої сфери суспільного життя. Обробка інформації щодо великої кількості подій та героїв. Розуміння важливості події (прояв проблеми), що висвітлюється. Використання авторського публіцистичного підходу у побудові композиції та компіляції матеріалу.

Хронометраж формату. Місце спецрепортажу на телебаченні та інтернет-просторі. Обов'язкова присутність спецрепортажів в сітці мовлення для утримання рейтингу.

Спецрепортаж як трикутник: репортаж, аналітика, документальне кіно. Спеціальні репортажі як окремі телепрограми та проекти.

Сучасний авторський спецрепортаж у руслі інвестигативної журналістики

Література:

Основна: 1-8.

Додаткова: 11-16, 18-19.

Семінар 3. Спеціальний репортаж резонансної події (2 год)

Література:

Основна: 1-8.

Додаткова: 11-16, 18-19.

Лекція 4. Спеціальний репортаж як формат висвітлення проблемної теми (2 год)

Спецрепортаж як розслідування-дослідження проблеми з суттєвою фактологічною базою. Робота журналіста – аналітика з джерелами інформації та узагальнення фактів. Побудова логічної композиції, виконання завдань дослідження, орієнтація на загальну мету.

Дотримання журналістських стандартів. Акценти на роботу з людиною джерелом: синхрони, коментарі, стендапи. Значення відеоархівів, фотодокументів та інфографіки.

Наявність емоційних деталей як у відеоряді, так і в тексті задля представлення проблеми на емоційному рівні. Використання інфографіки та атмосфери локацій зйомки.

Спецрепортаж з проблемної теми: від розгорнутого відеосюжету в новинах до найвищої сходинки – документального репортажного кіно.

Новий різновид інформаційного мовлення – багатосерійний репортаж.

Література:

Основна: 3-8.

Додаткова: 11-16, 18-19.

Семінар 4. Спеціальний репортаж як формат висвітлення проблемної теми (2 год)

Література:

Основна: 3-8.

Додаткова: 11-16, 18-19.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	макс.кільк. балів за од.	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	макс.кільк. балів	кількість одиниць	макс.кільк. балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом:			59		59
Максимальна кількість балів	118				
Розрахунок коефіцієнта	$60/118=0,51$				

6.3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль I. Особливості роботи над спеціальним репортажем

Тема 1. Особливості спеціального репортажу та його види

Письмовий контент-аналіз за критеріям: різновид, тема, роль автора

<https://www.youtube.com/user/InterTVua>

<https://www.youtube.com/user/kanalukraine>

Тема 2. Методи збору та обробки інформації для створення спец репортажу

Письмова робота:

1. Визначити сучасну резонансну подію в Україні, сформулювати тему спец репортажу.
2. Визначити джерела інформації, знайти інформацію в інтернет-просторі.
3. Знайти сценарний хід побудови матеріалу та локації стендапів.

Змістовий модуль II. Технології створення основних форматів спеціального репортажу

Тема 3. Спеціальний репортаж резонансної події

Письмова робота:

1. Контент-аналіз спеціального репортажу резонансної події в проектах каналів «1+1» та «Громадське».
2. Скласти синопсис одного з форматів.
3. Записати власний перший стендап автора (варіативний).

Тема 4. Спеціальний репортаж як формат висвітлення проблемної теми

Завдання:

1. Визначення проблеми – журналістська цільова аудиторія.
2. Пошук інформації в інтернеті та з власного досвіду.
3. Визначення джерел інформації, пошук героїв.

4. Запис першого стендапу автора.

5. Створення сцензаявки на вироблену концепцію.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Кожна самостійна робота оцінюється у 5 балів. Максимальне розкриття питання та виконання практичних завдань гарантує студентові отримання високої оцінки, що пізніше буде врахована у загальний рейтинг під час складання навчальної дисципліни на сесії.

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.4. Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Спеціальний репортаж» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
відмінно	100-90
дуже добре	82-89
добре	75-81
задовільно	69-74
достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи та інших видів контролю.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Контрольна модульна робота проводиться у формі тестування на платформі електронного курсу.

Контрольні тести містять двадцять п'ять тестових завдань різних за формою і типом складності.

Критерії оцінювання:

За кожную правильну відповідь - 1 б.

- знання теоретичного матеріалу;
- ґрунтовна обізнаність із працями медіадослідників;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Що таке телевізійний репортаж? Які його жанрові ознаки?
2. Які жанрові різновиди телерепортажу можете назвати?
3. Визначте особливості постановочного телерепортажу.
4. У чому полягає специфіка тематичного телерепортажу?
5. Які жанрові особливості має проблемний телерепортаж?
6. Вкажіть ознаки подієвого телерепортажу.
7. Назвіть випадки, у яких журналісти вдаються до підготовки спеціального телерепортажу.
8. Назвіть характерні ознаки репортажу-розслідування.
9. Навіть способи завдяки яким досягається наочність у репортажі-розслідуванні?
10. Назвіть та проаналізуйте типи спостереження, які використовує репортер, проводячи розслідування?
11. Охарактеризуйте «метод маски» та метод «журналіст змінює професію».
12. У представників яких професій не бажано перевтілюватися журналістам, готуючи репортаж-розслідування чи рольовий репортаж? Поясніть чому.
13. Визначте особливості рольового репортажу.
14. Назвіть прийоми на яких ґрунтуються дії журналіста, що проводить експеримент у рольовому репортажі.
15. Проаналізуйте діяльність репортера, завдяки якому в газетну практику увійшло поняття «спеціальний репортаж».
16. Поясніть коли журналісти вдаються до написання спеціального репортажу.
17. Проаналізуйте використання авторського публіцистичного підходу в побудові композиції та компіляції матеріалу.
18. Прокоментуйте місце та роль спецрепортажу в сучасних медіа.

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 60 год., з них лекційних – 8 год., семінарські заняття – 8 год,
модульний контроль – 4 год.,
самостійна робота – 25 год.

Тиждень	I	II	III	IV
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	Особливості роботи над спеціальним репортажем		Технології створення основних форматів спеціального репортажу	
Лекції	1	2	3	
Дати				
Теми лекцій	Особливості спеціального репортажу та його види 1 б.	Методи збору та обробки інформації для створення спецрепортажу 1 б.	Спеціальний репортаж резонансної події 1 б.	Спеціальний репортаж як формат висвітлення проблемної теми 1 б.
Теми практичних занять	Особливості спеціального репортажу та його види 11 б.	Методи збору та обробки інформації для створення спецрепортажу 11 б.	Спеціальний репортаж резонансної події 11 б.	Спеціальний репортаж як формат висвітлення проблемної теми 11 б.
Самостійна робота	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	
Підсумковий контроль	Іспит			

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бикова О. Репортаж: історія, теорія, практика. К. : КНУКіМ, 2017. – 244 с.
2. Галлер М. Репортаж : навч. посібник / за загал. ред. В. Ф. Іванова. – К. : Академія Української преси, Центр Вільної Преси, 2011. – 348 с.
3. Дмитровський З. Телевізійна журналістика : навч. посіб. – Л. : ПАІС, 2009. – 224 с.
4. Ким М. Н. Репортаж: технология жанра / М. Н. Ким. СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2005. – 224 с.
5. Лісневська А. Мистецтво телевізійного репортажу : навч.-метод. посіб. для студ. з напрямку підготовки «Кіно-, телемистецтво» та «Тележурналістика» / А. Лісневська, Т. Коженівська; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 190 с.
6. Стівенс М. Виробництво новин : телебачення, радіо, Інтернет / М. Стівенс. / Пер. з англ. Н. Єгоровець. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 407 с.
7. Телевизионная журналистика : учебн. // Под ред. Г. Кузнецова, В. Цвик, А. Юровского. – М. : Изд-во «Высшая школа», 2002. – 304 с.
8. Яковець А. Телевізійна журналістика : теорія і практика : посіб. / А. Яковець. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 240 с.

Додаткова:

9. Бикова О. Специальный репортаж : особенности жанра // Журналістыка-2013 : стан, проблеми і перспективы : матеріялы 15-й Міжнар. навук.-практ. канф., 5-6 сн. 2013 г., Мінск / рэдкал. : С. В. Дубовік (адк. рэд.) [і інш.]. Вып. 14. Мінск : БДУ, 2013. С. 47-49.

10. Василенко М. Репортаж. Перспективи подолання жанрової кризи. <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2367>
11. Горюнова Н. Художественно-выразительные средства экрана. Изобразительно-звуковой образ : учеб. пособие / Н. Л. Горюнова. – М., 2000. – Ч. III. – 138 с.
12. Дворко Н.И. Выразительные возможности телевизионного экрана // Электронные СМИ : Современное состояние и развитие : Науч-практ. Конф. Каф. Журналистики СПб, ГУП: под. ред. М.И. Кима, 2002. – С. 82-84.
13. Еверетт Д. Учебний посібник репортера / Д. Еверетт – К. : Index Промедіа, 1999. – 23 с.
14. Канфер Л. Правило треугольника в спецрепортаже [Электронный ресурс] / Л. Канфер // Детектор медіа. Статті. – 13 лютого 2017. – Режим доступу <http://detector.media/production/article/123085/2017-02-13-pravilo-treugolnika-v-spetsreportazhe/>
15. Коваленко Ю. Сучасний телевізійний репортаж : жанрові та мистецькі ознаки / Ю. Коваленко. // Культура України. – 2014. – Вип. 45. – С. 201-208.
16. Лісневська А. Телевізійний спецрепортаж в сучасному медіапросторі / Теле- та радіожурналістика, 1 (17). – ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – С. 108-114.
17. Мельник Г. Основы творческой деятельности журналиста / Г. Мельник, А. Тепляшина. – СПб. : Питер, 2008. – 272 с.
18. Фихтелиус Э. Новости. Сложное искусство работы с информацией / Пер. со швед. В. Менжун. – М. : МедиаМир, 2008. – 200 с.
19. Шостак М. Работа современного репортера : учеб. пособ. / М. Шостак. – М. : Институт международного права и экономики имени А.С. Грибоедова, 1996. – 196 с.